Obsah:

Dvojí dřina (úvodník) 1
P. Gorazd Cetkovský,O.Carm.

Mikuláš Audet (1481-1562) – k výročí úmrtí významného představeného 2
P. Gorazd Cetkovský,O.Carm.

Formátor jako sochař: výzva, funkce a zodpovědnost (4. část) 7
Fr. Desiderio García Martínez, O.Carm.

Království Boží a hokej 11
P. Aťa Mandl

Dvojí dřina

Vás, milí čtenáři našeho časopisu, čeká nad tímto číslem. Zdá se mi, že víc než jindy bude četba časopisu vyžadovat trpělivost a přemýšlení. Dlouhé články nedovolují spěchat, historii nelze - má-li nám být inspirací - číst jen zběžně, tematika doprovázení a sledování otištěného rozhovoru vyžadují soustředěnou pozornost. Ale věřím, že ta vynaložená námaha se vyplatí.

Rád bych nám na následujících stránkách ještě i znovu připomenul nedávné 50. výročí zahájení Druhého vatikánského koncilu, a to trochu neobvyklým způsobem. Věřím, že mi prominete, když pro tentokrát vybočíme mimo okruh karmelitánské rodiny. Přál bych Vám, aby Vás osobnost P. Ati Mandla i jeho myšlenky oslovily stejně intenzívně jako mne. Kéž by i o nás nakonec platilo jeho skautské a životní heslo, které se mu - podle svědectví těch, kdo jej znali osobně - opravdu podařilo naplnit: „Briller et rayonner la vie" (Skvít se a vyzařovat život)!

Abychom po vzoru velkých světců Karmelu žili v hlubokém, důvěrném spojení s Bohem a přitom byli Kristovými učedníky, kteří se nebojí současnosti, ale i v ní nacházejí závratnou Boží blízkost a právě v ní hledají slávu Boží.
Požehnané čtení!

P. Gorazd,O.Carm.

Mikuláš Audet (1481-1562) – k výročí úmrtí významného představeného

P. Gorazd Cetkovský, O.Carm.

Před 450 lety zemřel v prosinci 1562 jeden z vůbec nejvýznamnějších mužů na pozici generálního převora řádu karmelitánů - Mikuláš Audet. Jeho život a působení jsou zajímavé i dnes, v lecčems pro nás mohou být zdrojem poučení.

Mikuláš Audet (1481-1562) pocházel z Kypru a tedy z karmelitánské provincie Svatá země. Zodpovědnost nejvyššího představeného v karmelitánském řádu přijímal zcela nečekaně, i pro něj to bylo překvapení. V roce 1523 jej papež Hadrián VI. jmenoval generálním vikářem řádu, protože generální převor i dva po něm jmenovaní vikáři během krátké doby náhle zemřeli. Ačkoliv se tehdy Mikuláš Audet ocitl na špici řádu jen na několik měsíců - do příští generální kapituly, okamžitě se zasadil o reformu řádu. Svou snahu vyjádřil slovy, že nechce řád reformovat, ale chce pro reformu připravit půdu - generální kapitule i budoucímu generálnímu převorovi. Byl si vědom toho, že není možné záhy změnit všechno. Proto usiloval požadovat jen to, o čem se domníval, že toho lze dosáhnout nejsnáze, a co podřízení bratři, přesvědčeni o přiměřenosti stanovených nároků, přijmou a budou uskutečňovat ochotně.

Řád byl tehdy v tak špatném morálním a duchovním stavu, že mnozí pochybovali vůbec o jeho budoucnosti. Mnohé komunity tvořilo jen několik bratří, kteří tento bědný stav cíleně takovým udržovali, aby podíl z příjmů kláštera, připadající na jednotlivce, byl co nejvyšší. Kdo mohli, hospodařili si s nějakým osobním majetkem a vyčleňovali se tak ze sounáležitosti s komunitou. Nemálo bratří si za peníze kupovalo akademické nebo jiné tituly a pod záminkou (takto dosaženého) postavení si sami pro sebe zařídili pohodlný život. Naopak skutečná vzdělanost a mnohdy i řeholní kázeň a zbožnost byly spíše výjimkou.

Navíc byly kláštery zmítány různými vlivy z laického světa. Někdy ke škodě, jindy naopak zvenčí přicházelo volání po jejich reformě, úsilí o ni nebo dokonce hrozby jejich zrušením, pokud se v nich něco nezmění k lepšímu. Od papežské kurie se náprava poměrů v klášteřích očekávat nedala, protože její úředníci benevolentně a za úplatu udíleli tituly, dispenze a výhody, což

problematickým řeholníkům poskytovalo výhodné útočiště. Mikuláš Audet sice oporu římské kurie pro své reformní záměry uměl získat a využít, ale bylo to možné jen do určité míry. Navíc ve střední a severní Evropě mnoho řeholníků pod vlivem protestantské reformace řád i katolické vyznání tehdy opustilo a odešlo za vidinou větší věrnosti evangeliu, nebo odešli - třebas i na základě nabídky od biskupů - z řehole a působili jako diecézní kněží na farách, jejichž faráři odpadli k protestantismu.

Generální vikář Mikuláš Audet nejen k reformě řádu vyzval, ale hned se pustil do práce. Po několikaměsíční přípravě rozeslal do všech klášterů soubor pokynů, ukládající všem členům řádu konkrétní kroky k nápravě a nově definující požadavky karmelitánského řeholního života. Nazval jej Isagogicon.

Vyvstala ještě jiná obtíž. V květnu 1524, kdy se v Benátkách konala generální kapitula, sešly se francouzské provincie ke vzdorokapitule v Montpellier. V Benátkách byl zvolen generálním převorem Mikuláš Audet, ale francouzská kapitula zvolila jiného generálního převora. V řádu nastalo schisma, které se Mikuláši Audetovi podařilo odstranit až po třech letech.

Generální kapitula v Benátkách se pod vedením generála Audeta ihned pustila do díla obnovy řádu. Požadavky, jak má reforma probíhat a v čem má spočívat, byly stanoveny v dokumentu Caput unicum continens modum reformationis. Základním cílem reformy byla obnova společného klášterního života ve všech komunitách. Kromě toho vydala kapitula další dekrety, předepisující různé požadavky k obnově řádu, a přepracovala do nové podoby stanovy řádu, které sto let předtím vydal generální převor bl. Jan Soreth. Všechny tyto dokumenty, spolu se spisem Isagogicon, byly v roce 1524 vydány knižně. Program reformy byl stanoven, nyní bylo třeba jej uskutečnit.

Mikuláš Audet prosazoval reformu prostřednictvím svých vizitací jednotlivých provincií a klášterů. Za příklad toho, do jak nesnadného díla se pustil, může sloužit slavný karmelitánský klášter ve Florencii. Přes veškeré úsilí se Audetovi nepodařilo dát do pořádku ekonomické záležitosti kláštera. Novice, kteří neměli předepsaný věk, poslal pryč. Nechal dostavět zdi a všechny dveře opatřit zámky, aby do kláštera či z kláštera nemohl kdokoli a kdykoli. Nicméně jakmile odtud odjel, zdi byly opět probourány a bratři se vrátili k dřívějším poměrům. Údajně si tehdy v tomto klášteře ani nemohl být jist svým životem...

Rok a půl strávil Mikuláš Audet vizitacemi nejprve v severní Itálii. Pak si od papeže vyžádal další dekrety, potvrzující jeho pravomoci a opravňující jej prosazovat v řádu reformu, a poté vizitoval rok a půl v jižní Itálii a na Sicílii.

Kromě odporu uvnitř řádu narážel mnohde také na těžké okolnosti vnější. V Itálii byla tehdy válka, s níž bylo spojeno obsazování klášterů vojsky, mor, kosící i nadějné spolupracovníky, atd. Takto pak leckde v krátkosti vzalo za své, co Mikuláš Audet předtím s námahou trpělivě budoval.

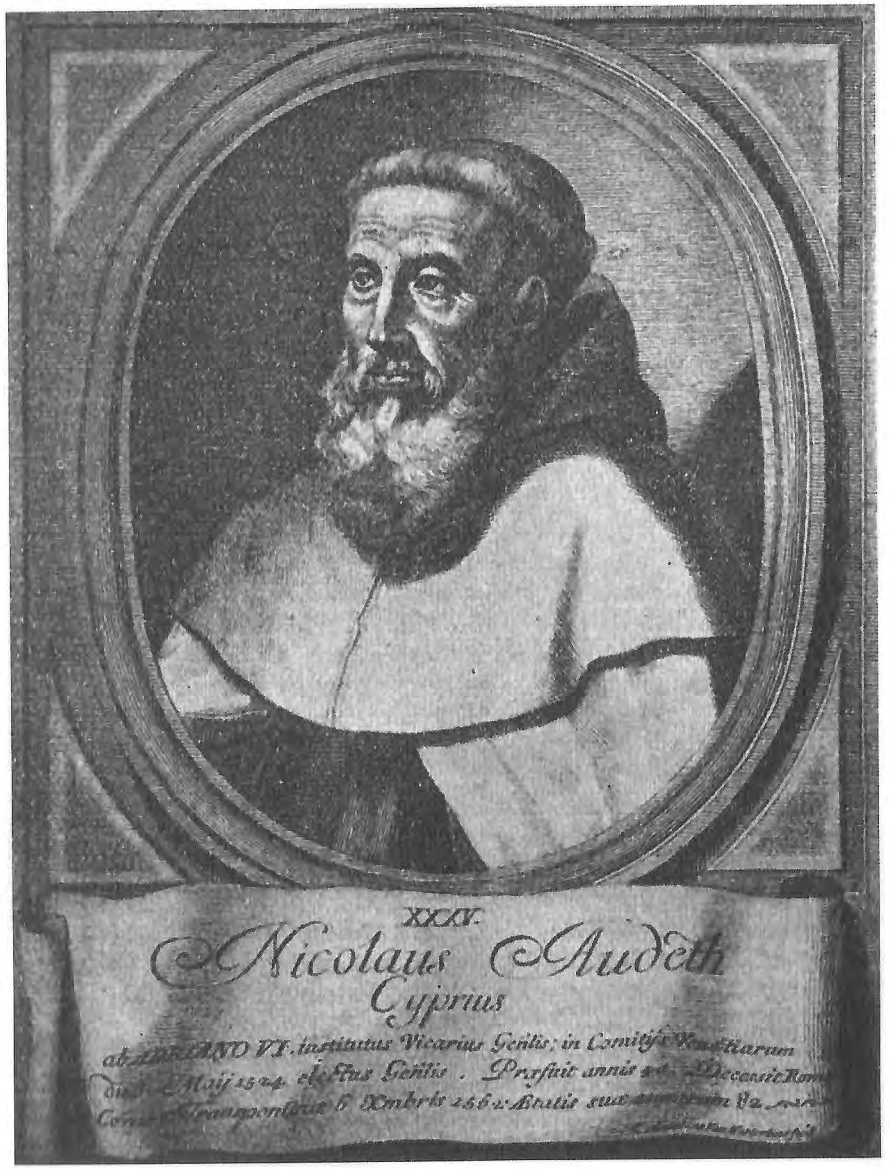

Své vizitační působení pak dále Mikuláš Audet zaměřil do zemí za Alpami. Odebral se do francouzských provincií a reformoval je, vyslal odtud vhodné bratry, aby reformovali kláštery ve Španělsku a ve Skotsku a v Anglii. Reformou klášterů v Sasku, Dánsku a v Čechách pověřil provinciála dolnoněmecké provincie Teodorika z Goudy. Vizitoval také jeho provincii, kde mohl navázat na výsledky reformy svého předchůdce bl. Jana Soretha z doby o sto let dříve. Do hornoněmecké provincie vzhledem k tamním politickým poměrům na vizitaci osobně nemohl. Ve Francii a Německu strávil Audet přes tři roky a obnovil tu řeholní kázeň ve více než sto klášteřích.

Aktuální stav řádu pak vypsal v roce 1531 v souhrnné zprávě, určené pravděpodobně papežské kurii nebo novému kardinálu – protektorovi řádu, kterým se stal Nicola Ridolfi. (O klášteřích v Čechách se v ní zmiňuje jako o zničených protestantskou reformací.) V roce 1532 se pak konala generální kapitula v Padově, která jej opět zvolila generálním převorem. Audet usiloval o reformu také těch klášterů, které se v rámci řádu již dříve vyčlenily v různé reformované odnože, takzvané kongregace. Nejpočetnější z nich byla mantovská kongregace, která vznikla jako obrodný proud v řádu asi o sto let dříve. Ovšem postupem času i v ní řeholní kázeň polevila a i její kláštery nyní reformu velmi potřebovaly. Zde ovšem Audet narazil na tuhý odpor. Zatímco on se opíral o papežská pověření k provádění reformy, kongregace se odvolávala na svá historická privilegia. Spor se nakonec vyhrotil v soudní při před římskou rotou, která trvala šest let. Záležitost skončila tím, že obě strany od sporu ustoupily a podepsaly prohlášení, které sice uznávalo generálovu pravomoc i nad kláštery kongregace, ale mnoha způsoby ji velmi omezovalo. Hnutí, které samo bylo v řádu kdysi obrodné, se nyní obrodě tvrdošíjně vzpíralo a hájilo jen svou nezávislost... Pro Mikuláše Audeta a jeho reformní úsilí to byl fakticky trpký neúspěch.

Velkou zásluhu o nový rozkvět řádu si generální převor Mikuláš Audet získal svou podporou studií. Poté co odňal tituly všem bratřím, kteří je nezískali studiem, v rámci reformy klášterů dbal na to, aby v provinciích byla založena fungující studia a aby náležitý počet bratří byl vysílán ke studiu univerzitnímu. Během několika let tento jeho důraz začal nést viditelné a cenné ovoce. Vzdělanost bratřím napomáhala mimo jiné čelit protestantské reformaci. Podobně dbal na obnovu liturgické modlitby ve všech konventech. Z několika členů reformovaných konventů z různých zemí sestavil komisi, která připravila nové vydání knihy řádových liturgických obřadů. Znovu byly vydány i řádový misál a breviář.

Audet opětovně vizitoval kláštery v různých částech Itálie, protože k obnově náležitého řeholního života jedna vizitace nestačila. Svolal ještě dvě generál-

ní kapituly řádu, a to v roce 1539 a v roce 1548. Obě se konaly v Benátkách, které nebyly tolik zasaženy válečnými událostmi. Kapitula 1548 byla zároveň prezentací výborných kazatelů, učitelů a také hudebníků z různých provincií řádu.

V každé řádové provincii v té době již byly domy, žijící podle reformy. Nejlepší provincie s velkým počtem studentů a studijních domů byly sice mimo Itálii, ale také v Itálii reforma postupovala. Z celkového počtu třiceti provincií jich ovšem šest v důsledku luterské reformace zaniklo. Patřilo k nim asi 120 klášterů. V severní Evropě karmelitánů ubylo, zatímco na jihu Evropy bratří přibývalo.

Roky 1545-1547 strávil Mikuláš Audet na prvním zasedání koncilu v Tridentu. Když v roce 1553 papež Julius III. podnítil přípravu koncilního dokumentu k reformě řeholního života v celé církvi, Mikuláš Audet, který se tomuto úkolu věnoval ve vlastním řádu již po třicet let, byl požádán o posouzení připraveného návrhu textu. Jeho tehdejší připomínky se dochovaly. Je zajímavé, že on, který reformu tak usilovně a houževnatě prosazoval, byl ve svých názorech umírněný a trpělivý. Uvědomoval si, že příliš přísně stanoveným nárokům je těžké dlouhodobě dostát. A varoval se nebezpečí, že by reforma rozdělila společenství na několik menších skupin.

Po roce 1550 žil Mikuláš Audet povětšinou již jen v Římě. Doléhaly na něj obtíže nemocí a stáří. Dokončil budování konventu při kostele S. Maria Traspontina, který se stal střediskem vzdělanosti a také protireformace. V posledních letech jeho života byl generálním vikářem řádu Giovanni Battista Rossi (kterého známe jako generálního převora ze životopisů sv. Terezie z Avily).

Mikuláš Audet zemřel 6. nebo 7. prosince 1562 v Římě. Jeho působení v úřadu generálního převora bylo jedním z nejdelších v historii našeho řádu. Navzdory mnoha těžkostem se mu podařilo obnovit řeholní život v karmelitánských klášteřích ve všech provinciích z velkého úpadku. Naše společenství může považovat za dar Boží prozřetelnosti, že právě v tak těžké době stanul v čele našeho řádu takový řeholník, jakým Mikuláš Audet byl.

(4. část)

Formátor jako sochař: výzva, funkce a zodpovědnost

Fr. Desiderio García Martínez, O.Carm.

3.3 - Doprovázet

V Salamance v jedné z komunit *Archa* se mi naskytla příležitost k bližšímu seznámení se s Jeanem Vanierem, zakladatelem těchto komunit, které společně vytvářejí lidé zdraví s osobami s mentálním postižením. Na nahrávce, kterou jsme tenkrát pořídili a následně přepsali, hovořil o umění doprovázet. Jeho slova mne velmi zaujala. *„Pro každého z nás... je životně důležité, aby měl svůj vlastní skrytý prostor. Každý člověk obvykle zná své hranice a ví, kam až sahají. Vůči tomuto mystickému prostoru druhého, protože je pro něj nezbytným, musíme zaujmout hluboký respekt. Nesmíme se ve své ukvapenosti snažit stůj co stůj ho narušit. Do komunit čas od času zavítají skvělí lidé, kteří se ihned pustí do doprovázení druhých tak, že vezmou někoho za ruku a snaží se ho někam dovést... Někdy to opravdu člověka dojme, ale ve skutečnosti je to obrovská drzost vůči druhému!!! Jelikož se tím naprosto nerespektuje jeho mystický prostor. Je fakt, že nám často přijdou do cesty lidé toužící po lásce a velmi citliví na gesta. Takovým je třeba pomoci, aby svůj vlastní prostor našli, ale nikoliv tím, že se jich začneme fyzicky dotýkat a hladit je. To je mnohdy ten nejlepší způsob, jak je [pouze] rozrušíme! Milovat neznamená vodit druhého za ručičku, aby nesešel z cesty, nebo jej hladit. Doprovázení znamená daleko víc... doprovázením pomáháme lidem ke svobodě, aby se stali sami sebou, objevili svou skrytou krásu a uvědomili si, že [oni sami] jsou studnicí života. Nezapomínejte: <u>někdy člověk, zatímco dává, může zabíjet</u>. Domnívá se, že miluje, ve skutečnosti však vytváří stav závislosti, která dotyčného dovede k naprosté frustraci...“*

Doprovázet znamená probouzet v druhém určitou výzvu. Doprovázení je uměním kráčet s druhým pospolu a současně respektovat jeho mystický prostor. Milovat toho, koho doprovázíme, aby byl svobodný a mohl ve svobodě milovat Boha a druhé, víc než jen toho druhého (formátora samého). Formátor si nikoho nepřivlastňuje. Ten, kdo doprovází, sám sebe „staví na okraj“, čímž druhému stále připomíná: „Tvým středem nejsem já, nýbrž Bůh!“ (Ale uvědomme si, že nesmíme být na druhou stranu příliš podezíraví vůči každému mezilidskému vztahu, jako by představoval bůhvíjaké nebezpečí. Ne-

dělat dramata tam, kde nejsou. Uvažujme logicky a počítejme s dynamikou evangelia, tedy mějme na mysli, že v srdci člověka existuje prostor, který může naplnit pouze Bůh.) Kolik bídy - co do citu - shledáváme někdy u formátorů a ve formačních domech! Vždyť přece formátor má být starším bratrem, a to jak na rovině životních zkušeností, tak na rovině učednictví [vůči Kristu], který doprovází svého mladšího bratra a sdílí s ním kus cesty a kus života. Ono „já", kterému se zde věnuje pozornost, je *vztahové já*. Doprovázení se děje jako v perikopě o učednících putujících do Emauz, která představuje ikonu každého doprovázení ve víře (Lk 24). Především však je doprovázení [dílem] ve stylu Ducha svatého, tohoto milého hosta duše, jde o společenství s Bohem.

Takto zprostředkovávat doprovázení vyžaduje, aby formátor měl *„trochu praktické zkušenosti na cestě kontemplace, v modlitbě, v bratrském životě a v apoštolské službě. Od formátora se požaduje jistá duševní a duchovní zralost; musí být poměrně svobodný od vnitřních konfliktů..."* (RIVC 57). Otcové pouště radí těm, kteří touží druhé vést, aby se přitom příliš neunáhlovali: *„Nevyučuj předčasně, jinak budeš celý život tím, kdo nerozumí!"* (Apo 1082.) Naše RIVC, když v čl. 57 hovoří o formátorově poslání doprovázet, podtrhuje: *„formátorem by neměl být bratr, který právě dokončil svou vlastní počáteční formaci."* Ukvapenost neprospěje v žádném zaměstnání. A tak tím oprávněněji lze říci, že ani spěch co do pověření službou ve formaci není dobrý. Svatá Terezie od Ježíše opakovaně napomíná ty, kdo unáhleně touží dělit se o ovoce kontemplace a kdo přitom nemají žádnou zkušenost. Píše: *„Abychom vykonali něco dobrého, k tomu je zapotřebí osvědčených ctností"* (Ž 13, 8). Vždy je zapotřebí čas k dozrání. Terezie líčí takové pokušení ještě takto: *„(Duše) v zápalu horlivostí rozdává na všechny strany a plnými hrstmi své plody (...) a nedbá na to, že (...) její ctnosti nejsou dost pevné"* (Ž 19,14; 17,2). A na jiném místě píše *„(Neboť i když je duše již v tomto stádiu [své duchovní cesty],) ať si nedůvěřuje natolik, že by vytáhla do boje, vždyť bude mít dost co dělat s tím, aby se ubránila!"* (Ž 19,13.) Jde o vážné varování těm, kdo mají sklon se při duchovním doprovázení zbrkle a neuváženě dělit o ovoce kontemplace. Svatá Terezie dodává, že ten, kdo příliš brzo rozděluje ovoce kontemplace a nepočká, až bude zralé, vyvolá v těch, které sytí, skutečný duchovní průjem! Nikdo, kdo sám nezažil duchovní doprovázení a péči, nemůže doprovázet druhé a pečovat o ně. Významný učitel otců pouště, svatý Evagrius, říká: *„Koho uštkla zmije, zakusí mnohem méně bolesti, když to sdělí tomu, kdo už zmijí uštknutí také zažil."* RIVC v čl. 58b shrnuje již řečené. *„Formátor sám je bratr na cestě k ideálu, jehož není nikdy zcela dosaženo. Zná ze zkušenosti radosti a nesnáze cesty, na kterou ho Bůh povolal a na kterou nyní volá jiné. To jej uschopňuje, aby rozuměl kandidátům, kteří jsou mu svěřeni, aby sdílel jejich radosti i trápení a doprovázel je moudře jako ten, kdo tuto cestu dobře zná."*

Úkolem doprovázení je poskytnout kvalitní „stravu" (srov. RIVC 58c), a nikoliv otrávit (něčím, co je jedovaté). To bychom ve zdání, že někoho krmíme, vlastně dotyčnému nabízeli jako Sněhurce otrávené jablko. Nač tyto připomínky svaté Terezie? Světice poznamenává, že měla vždycky v oblibě lidi vzdělané (srov. Život 5,3). Dlouhou dobu žádného takového zpovědníka nemohla najít, naopak trpěla tím, že narážela jenom na *„ustrašené polovzdělance,"* o kterých podotýká: *„ti mne vždy přijdou draho"* (5H 1,8). Jindy si zas naříká na nedůvěru ze strany duchovního vůdce a zpovědníka, kterému bylo při určité příležitosti jeho představeným doporučeno: *„aby mě nevedl tak zúženou cestou, ale nechal působit Pánova Ducha"* (Ž 33,8).

Které kvality podle svaté Terezie definují formátora v roli doprovázejícího? Má být vzdělaný, člověk duchovní čili s určitou zkušeností (na duchovní cestě) a má být rozvážný (srov. Ž 13,6), aby tak v osobě, kterou doprovází, posiloval touhu po zodpovědnosti a současně respektoval stádia i tempo jejího růstu (srov. RIVC 57b). *„I já se setkala s dušemi, které byly jako spoutané a ztrápené nezkušeností toho, kdo je vedl, a bylo mi z toho nanic"* (Ž 13,14). Jinde o těchto doprovázených píše: *„Neboť se sotva vydali na pochod a již se po nich chce, aby létali... Mnohé duše upadají do omylu, když chtějí létat dříve, než jim Pán dá křídla"* (Ž 31,17-18). Tomu pak, kdo doprovází a klade přitom příliš velké nároky, Terezie radí: není vhodné *„k dokonalosti vést silou paží"* (v duchu voluntarismu), nýbrž je třeba počínat si s nadhledem a: *„postupovat zvolna, než věc vezme do rukou Pán..."* (Kniha o zakládáních 18,10.) Zvláštní důraz klade na absolutní pozornost vůči dotyčné osobě. Píše: *„Musíme se přizpůsobit tomu, co vidíme v duších,"*[1] a naléhá, aby si doprovázející počínal s hlubokým respektem, s lidskostí a určitou pružností a aby duše jemu svěřené nesvíral, vždyť je již řídí někdo větší než on. *„Proto ať se pěkně vystříhá toho, že by omezoval vzlety duší,*[2] *neboť dosáhnou-li jednou této výše, vede je větší učitel, takže nejsou bez vůdce"* (Ž 34,11). Dobře známá je ona příhoda, jak Jeroným Gracián hubuje svatou Terezii od Ježíše a dává najevo své znepokojení nad tím, co řeknou o tom, že Terezii duchovně doprovází. Svatá Terezie mu na to bez zábran a velmi realisticky odpovídá: *„Nevíte, že jakákoliv duše, i kdyby byla sebedokonalejší, musí mít nějaký odtokový*

1 Dopis Donu Vavřinci de Cepeda z 2.1.1577 (Dopis 172).
2 Autoři německého překladu U. Dobhan a E. Peeters tu spatřují narážku na 1 Sol 5,19: „Nezhášejte (oheň) Ducha..."

kanál? Dopřejte mi ponechat si tento, protože i kdybyste namítal sebevíc, nezamýšlím měnit způsob, jakým ho využívám."[3]

Doprovázení je skutečnost, kterou nelze naprogramovat. K úsilí o duchovní doprovázení patří celá řada dispozic (srov. RIVC 58b): vnitřní klid (vyrovnanost), ochota, trpělivost, hluboký respekt ke svědomí kandidáta, znalost psychologie a pedagogiky, citlivost vůči kultuře či subkultuře formovaného apod. Důvěra vůči formátorovi se rodí z důvěry formovaného vůči Bohu. Poslušnost (vůči formátorovi) se rodí z jeho poslušnosti vůči Bohu, a to z jednoho prostého důvodu. Pouze Bůh je hoden víry, nikoliv my obyčejní smrtelníci, a pouze Bohu přísluší [jako oprávněné autoritě, jíž je náležité se podřídit] něco tak posvátného, jako je lidská vůle. Formátor [sám o sobě] není hoden toho, aby vůči němu byli druzí poslušní! Nicméně (pohybujeme se stále v oblasti zprostředkovávání) ten, kdo se nechce podřizovat a na nikom nechce záviset, kdo ve strachu ze ztráty vlastní svobody není s to se nikomu otevřít, ten mnohdy končí - a sám si to ani neuvědomuje - jako otrok nespočtu věcí a lidí. A především jako otrok vlastního strachu. „*Kdo důvěřuje všemu, projevuje, že má málo (schopnosti) rozlišování, ovšem ten, kdo nedůvěřuje nikomu, má (této schopnosti) ještě daleko méně.*" Tím chci naznačit, že se podřizuji druhému, zprostředkovateli, abych se stal poslušným vůči Bohu. RIVC nám v čl. 58b připomíná, že doprovázející - formátor kandidátovi v jeho osobním růstu pomáhá především „*osobním rozhovorem, který má být veden pravidelně a v určitých intervalech, protože je to nezbytná a účinná, ověřená praxe.*"

Pokud je *výchova* záležitostí Otce a *utváření* můžeme zahrnout do pole působnosti Syna, *doprovázení* nás odkazuje směrem k Duchu svatému. Ze strany doprovázejícího „*vedení není ve skutečnosti nic víc než vedení k tomu, abychom slyšeli a poslouchali svého skutečného Vůdce - Ducha svatého, ukrytého v hlubinách naší duše. Nesmíme nikdy zapomínat na to, že ve skutečnosti nejsme vedeni a poučováni lidmi, a jestliže potřebujeme lidské „vedení", pak je to jen proto, že bez lidské pomoci nejsme schopni navázat spojení s Duchem svatým, od něhož „máte zasvěcení ... a znáte všechno*" (srov. 1 Jan 2,20; český ekumenický překlad)."[4] Účelem doprovázení je vzbudit v druhém touhu odevzdat svůj život.

Ze španělštiny přeložila Jaroslava Kučerová

3 RIBER, P. „*Escolios y adiciones al libro de la vida de la madre Teresa de Jesús*", v Ephemerides Carmeliticae 32 (1981), 388.

4 Srov. MERTON, T., *Duchovní vedení a rozjímání*, česky vydalo Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 1997, str. 24.

Království Boží a hokej

P. Aťa Mandl

Jednou z velkých kněžských postav, které u nás s nadšením přijaly Druhý vatikánský koncil a zcela žily jeho duchem, byl také P. Antonín Mandl (1917-1972). Tento velmi nadaný mladý kněz po studiích v Římě a po skončení Druhé světové války krátce působil ve farnostech pražské arcidiecéze. Snažil se hlásat evangelium novými neotřelými způsoby, v tomto směru byl vždy velmi vynalézavý. Zanedlouho jej arcibiskup Beran vyslal na zkušenou do Francie poznat zblízka nové formy působení kněží v dělnickém prostředí. A od 1.3.1948 jej pak jmenoval ředitelem Katolické akce a ředitelem Pastoračního ústředí. Jako vlivná osobnost katolické církve byl P. Aťa Mandl v červnu 1949 zatčen, nesmírně krutě vyslýchán, v prosinci 1950 odsouzen na 25 let vězení a vězněn až do února 1964. I ve vězení se stále živě zajímal o dění v církvi; vnější ústrky mu nevzaly nadšení pro Krista a církev.

Po propuštění z vězení nedostal státní souhlas k duchovní službě. Za politického uvolnění na jaře 1968 se angažoval ve vedení Díla koncilové obnovy a zapojil se i do dalších aktivit. (Tehdy byl i rehabilitován, ovšem po dvou letech Nejvyšší soud jeho rehabilitaci zrušil jako „neoprávněnou".) Velmi usiloval o uplatňování myšlenek koncilu do života církve u nás. Koncil se postavil za ideál, po kterém Aťa Mandl toužil od mládí: otevření se církve současnému světu a její odpoutávání se od pompéznosti a formálnosti. Přes všechno těžké, co prožil, z něj vanula svoboda, prosazovaná někdy s kousavým humorem. Protože nemiloval systematické traktáty a sám byl člověkem dialogu, snažil se oslovit své současníky, zvláště mladé lidi, formou umělých dialogů o aktuálních tématech, souvisejících s vírou. Některé tyto jím sestavené dialogy byly scénicky přednášeny v kostele sv. Kříže Na Příkopech.

Na sklonku roku 1969 mu byla zjištěna leukémie. Snažil se proto vykonat ještě co nejvíce a uzavřít svůj odkaz. Aťa Mandl zemřel 15. března 1972. Předtím se léčil na stejné klinice jako Jiří Grossmann a údajně jej velmi zaujala smutná Grossmannova píseň „Závidím", kterou zpívala Naďa Urbánková. Chtěl se prý s Grossmannem setkat a mluvit s ním. Ale nevíme, zda k tomu opravdu došlo.

Někdy v roce 1970 pozvali moravští bohoslovci P. Aťu Mandla na přednášku do Olomouce. Přijel a následně jim i pro jejich časopis KVAS poskytl některé ze svých dialogů. (Je zajímavé, že jako autor není uveden plným jménem ale jen monogramem. Možná už opět z obavy seminaristů před státním dohledem nad seminářem.) Jeden z dialogů, který v jejich časopise vyšel v prvním čtvrtletí roku 1971, nyní otiskujeme. Předal nám jej tehdejší redaktor bohoslovecké-ho časopisu, nynější otec biskup Josef Hrdlička.

Po čtyřiceti létech od vzniku tohoto dialogu bude dobré poznamenat: dnes na vás může působit jako literární pokus do jisté míry naivní a zastaralý. Ale s působivou bezprostředností dýchá nefalšovanou atmosférou pokoncilové horlivosti. A kromě ní (i kdyby ta vás nezaujala) obsahuje několik jednotlivých myšlenek, které mají cenu perly...
„Dialog řeší skutečný a palčivý problém, který i my musíme řešit pořád znovu a který teď není o nic méně aktuální, než byl tehdy nebo kdykoli jindy. Totiž jak sladit poměr ke světu a k Bohu. Pěkně přitom ukazuje i nasnadě jsoucí, ale špatná řešení (otec a strýc).
Nám dnes při jeho čtení asi vyvstane otázka, jestli ona otcova námitka o falšování kříže se tu neodbývá příliš snadno - zda se ta Boží sláva ve věcech a v životě nebere jakoby automaticky přítomná a zda se bere dost vážně, že vztah Boha ke světu má také povahu soudu. Ale mějme na paměti: tehdy to asi bylo třeba takto zdůraznit proti předchozímu přílišnému důrazu na odříkání, sebezápor atd. Dnes bychom asi odvažovali jemněji.“ (Jan Frei)
Do textu jsme co možná nezasahovali, opravili jsme jen zjevné překlepy. A přinášíme Vám jej i s úvodem, kterým byl opatřen v časopise KVAS.

P. Ať a Mandl při koncelebraci s P. Jiřím Reinsbergem v červnu 1971

V roce 1944 se P. Ať a Mandl s dalšími seminaristy z Nepomucena přihlásil do spojenecké armády

Koncil doporučil a velmi zdůraznil nový důležitý rys ve výchově kněží: přípravu na dialog se světem. Zanedbat tento náročný úkol by byla jistě neodpustitelná chyba. Mistrnou ukázkou takového dobře zvládnutého a náročného dialogu je i dílo P. A. M., které nazval „Přijď království tvé aneb Království Boží a hokej“. Je to rozhovor z našich dnů, odehrávající se mezi Zimním stadiónem a Zelenou žábou (vinárnou na Starém Městě). Vystupují v něm čtyři osoby:

1. Otec, hlava rodiny, usedlá a zasmušilá.
2. Veselý strýček s chutí do života a bez problémů.
3. Syn, naděje rodu se zájmem o všechno, včetně hokeje, a to aktivním.
4. Poněkud záhadný don David X.

Otec: To jsme si zase dali. Škoda té fůry peněz. To jsem vám zase jednou nalít. Svět se prostě zcela pominul... To je hrozné. Tolik rámusu a povyku pro nic za nic. Pár lidí se štve za kusem něčeho, div nepřizabijí sebe i ty druhé, a lidi jsou z toho v tranzu. Proto nás přece Pán Bůh nestvořil.
Ne, kluku, ten hokej přestaneš hrát. O tom si ještě s matkou promluvíme. Raději si více hleď knih, aby z tebe něco kloudného bylo. Na tohle pobláznění lidstvo co nejdřív dopadnou tresty Boží. Na to se přece Pán Bůh nemůže tak klidně koukat.

Strýček: Prosím tě, brácho, nech už toho kázání a moralizování. Nejsme přece v kostele. Kdo to má poslouchat. Vždyť to byl prima zápas. Jedna radost. Ti Kanaďani to umějí zahrát. A ty rvačky, a přitom se nemůže nikomu nic stát. Jsou tak bezvadně vycpaní. A mají humor. Když jeden druhému dokáže při rvačce přetáhnout svetr přes hlavu, tak ho oddělal; a soudci to dělají také. Rytíři ani humor dosud nevymřeli. Lidstvo má přece jen budoucnost. A přitom je to vše fair play. Ty peníze vůbec nebyly vyhozeny. Byla to prima zábava.

Syn: Tati, měl jsi raději zůstat doma. Byl to omyl, že jsme tě vytáhli. Pro tebe to byly skutečně vyhozené peníze, špatně investované. Ale byla to ohromně divoká a přitom bezva fair hra...
Horší je, že se otecko zatvrdil, a tak asi bude po hokejové výzbroji k Ježíšku. To zase budu muset někde nabrigádničit. Ale z klubu nevystoupím a bude se hrát dál.

Otec: Tak to zas ne. To si dej zajít chuť.

Syn: Zrovna teď, když mi trenér řekl, že mám šance to někam dotáhnout.

Otec: Tak se s tím definitivně rozluč. Knihy, a ne hokej.

Strýček: Ty jsi, můj slavný bratře, pořád stejný. Hotový slon v porcelánu. Vždycky jsi každou radost zkazil. Jsi hotový kyselý křen. Jen klukovi nebraň v hokeji. Aspoň konečně přestane páchnout kadidlem. Zvu ho na příští kanadský zápas za týden. Ty si ale seď doma. Z něho se nesmí stát kudlanka nábožná. Zbytečně jsem mu nebyl kmotrem. To je už moje starost a dokážu to.

Otec: Podívej se, tohle si nech. Já si dávám tolik práce s křesťanskou výchovou syna, a ty tohle. Tak už k nám raději nechoď.

Strýček: Chudák ta tvoje ratolest, ta spíš zvadne, než aby rozkvetla.

David X.: Pánové, klid a mír. Promiňte, že se vměšuji. Trochu jsem indiskrétně poslouchal. A taky dost křičíte, tak to nebylo ani indiskrétní. Ta vaše výměna názorů mě pochopitelně upoutala, a tak nedokážu mlčet.

Ovšem nevím, proč by se měla stát z mladého muže kudlanka nábožná a proč by měl být hokej prostředkem pro zničení radosti z víry. Všechno možno dát bez kompromisu dohromady a nepožere se to.

Otec: To je právě ten duch světa. Tohle je právě falšování křesťanství. Pán Bůh nás ochraň před takovou povrchností.

Strýček: Takové smiřování je nesmysl. To je ta nepoctivá hra. Napřed pravidla hokeje, pak z toho vyleze modlitební knížka a konvertita slavnostně prokleje a spálí pravidla hokeje jako omyly a pobloudnění světem. Nekažte lidem radost ze života nějakými záhrobními nápady.

David X.: A co ty myslíš, mladý muži? My staří už dlouho povídáme a nepustíme vás ke slovu.

Syn: Musí se to dát nějak dohromady. Jinak by byl život hrozná otrava a nuda. Jinak by to bylo jednostranné, a to je násilí jedné věci na druhé. A to dokáže zprotivit i tu nejlepší věc.

David X.: Máš úplně pravdu. Všeho moc škodí. Bolí z toho hlava. A proto nám dal Pán Bůh hokej. Nejen ovšem jen kvůli tomu, ale to je také jeden z důvodů, že hokej je dobrá věc.

Otec: Pane, už si vzpomínám, vždyť jsem Vás viděl u oltáře. Co tady vlastně marníte čas? Kdybyste si hleděl více království Božího ve své farnosti!

David X.: A což tady také není?

Otec: Jistěže ne. Království Boží není z tohoto světa; a zde je klasický případ světa.

Strýček: Zaplať Pán Bůh, že to vaše království Boží není z tohoto světa. To by byl hrozně fádní hokej. Dávali by si křesťanské bodyčeky a pak by se navzájem omlouvali a říkali by: „Prosím tě, dej mi ještě jeden a nechám tě, abys mi dal gól." Z toho jde chlapovi mráz po těle.

Syn: Strejdo, tak to asi nebude. Viděl jsem ráno dobrou půlku kanadského mančaftu u svátostí a neřekl bych, že to byla komedie. Už z toho, že nebyli všichni, je vidět, že je nikdo nenutí. Brali to docela vážně, jako svůj hokej.

David X.: Mladí jsou kritičtí a mají smysl pro spravedlnost. Svého soka nepřemohu zesměšňováním, nýbrž tím, že ho beru vážně, veselý pane strýčku. Ono se jen s legrací v životě nevystačí.

Strýček: Už i vy moralizujete?

David X.: Ne, jen chci být věcný.

Otec: Ale z té výzbroje pod stromeček nic nebude. Mne nepřesvědčíte. Marnost nad marnost je tenhle hokej.

Strýček: Tak ty peníze do něj budu investovat už já.

Syn: Za takových podmínek o to, strýci, nestojím.

David X.: Ne, nutno otce přesvědčit, že investice je to dobrá. Jiné řešení by bylo falešné.

Otec: Ještě i vy podlamujte mou autoritu. To je ta celá vaše pokoncilová církev. Vy to ještě s tím svým Janem XXIII. dopracujete – Církev a svět. Dejte pokoj. Vy to máte tomu klukovi vlastně vymluvit. Za chvíli vám kvůli hokeji přestane tíhnout do sakristie.

Strýček: Kéž už by to bylo.

Syn: Vy to vidíte falešně. Když něco dělám, tak to dělám, že jsem o tom přesvědčen; a věrnost z lásky vylučuje zradu. Vidíš, tati, tady don David jistě hrál dobře hokej a je dneska knězem a neproklel svou hokejovou minulost.

David X.: Nemám, co bych k tomu víc dodal.

Strýček: To je asi omyl. Výjimky potvrzují pravidlo. Ale stejně, done Davide, nic ve zlém, ale něco jste asi hrál.

David X.: Ne, jen jsem vše poctivě žil.

Strýček: Ne, vy křesťané jste hotoví agenti s dokonalostí, své vášně jen hrajete, abyste získali druhé, nemůžete něco milovat pro věc samu.

David X.: Vidíte to falešně. Žádná pravá dokonalost se nerodí z touhy po dokonalosti, nýbrž jen z lásky k něčemu. A vy, konečně i váš protipól bratr, nechápete jednu základní křesťanskou pravdu: Nejlepší je nejlepším přítelem dobrého.

Otec: My se učili, že svět je plný zloby a pokušení, a proto, co je ze světa, pozor na to a pozor před tím.

David X.: Vzpomeňte si, co řekl Kristus: *„Neprosím, abys je vzal ze světa, ale abys je ochránil od zlého."* (Jan 17,15)

Strýček: Snad taky od špatně hraného hokeje.

David X.: I od toho, když se do něho namíchá duch světa.

Strýček: Prosím vás, netahejte do hokeje zbožné citáty. Ale vlastně něco na tom je, peníze dokážou dokonale otrávit hokej, i jiné momenty. Ale potom, proč vlastně přišel ten váš Kristus, když se láska rodí jen z poměru k věcem? Je zcela zbytečný.

David X.: Kristus měl rád věci tak, jak jsou, poněvadž vyšly z rukou Božích.

Strýček: Vy si myslíte, že by Kristus hrál hokej?

David X.: Kdyby se v jeho době běžně hrál v Nazaretu, tak určitě.

Syn: Jistě, byl přece normální člověk.

Otec: Kluku, nebuď nestydatý, to přece není moje výchova!

David X.: Ne. Jen zcela správně chápe, co je to vtělení, že Slovo se stalo pravým člověkem.
Ovšem nastala by chvíle, kdy by opustil hokej, poněvadž ho čekalo jiné poslání.

Strýček: Snad si nemyslíte, že by řídil beatovou skupinu?

Syn: Určitě, přece byl mladý muž jako ti ostatní, a kdyby to bylo v synagóze, tak by to jistě dobře řídil.

Otec: Já už se z vás pomalu zblázním.

Strýček: Nebylo by nudné s ním hrát?

David X.: Už jsme si řekli, že byl normální člověk jako ti ostatní; a velkou část svého života prožil mezi lidmi a vůbec ne na poušti. Nechápete, co to znamená, že byl pravý člověk. Jistě, když něco dělal, se ve své lidské existenci plně angažoval.

Syn: Ano: když už, tak už. Když hokej, tak stoprocentně hokej.

Otec: Ne, křesťan se nikdy nemůže plně angažovat do věcí tohoto světa. Má jich užívat jen jako prostředků. Dát se plně do služeb nějaké věci je vlastně modloslužba.

Strýček: Proto říkám, ať se křesťané nepletou do věcí tohoto světa. Jen to všechno zpotvoří „k větší slávě Boží".

David X.: Ano, sláva Boží. To je dobrý orientační bod, abychom se v té naší výměně názorů někam dostali.

Syn: Ale tady asi zmrzneme, pojďme si někam sednout.

Strýček: Mladá generace je praktická. Starší má zkušenosti. Navrhuji Zelenou žábu. Není to daleko a mají tam dobré žernosecké.

David X.: Jsem plně pro; platím.

Strýček: Mě si nepodplatíte, ani nekoupíte.

David X.: To ani nemám v úmyslu, protože ani podplácená láska netrvá, nejen vynucená.

Syn: Láska je vždy nezištná, i když nás přitom obohacuje.

Otec: Ty jsi nějak moc moudrý a moc ti to mluví.

Strýček: Ty, brácho, na tu svou účelovost a její zištnost asi zajdeš.

David X.: Tak jsme už u toho žernoseckého trochu roztáli, tak zase k věci.

Syn: Ano, v čem je sláva Boží?

Otec: V lhostejnosti vůči světu, kterého užívám, jako bych neužíval.

Strýček: Sláva světa je, že právě brání slávě Boží, nechcete-li se smrsknout ve fádní živoření.

David X.: A co nám řekne mladá generace?

Syn: Když Bůh stvořil svět, tak chce, abychom ho brali vážně. Udělal nás pro něj tak, že nutně život musí být dobrodružstvím lásky s její krásou i rizikem. Proto (my mladí) chceme a máme právo žít vlastní život, nechceme, aby nám někdo do toho mluvil, co se nám má líbit. Proto se bouříme, a vy to nechápete.

David X.: Abychom byli úplně spravedliví, tak někdy tu svou oprávněnou svobodu hledáte na velmi problematických místech a velmi problematickými způsoby i prostředky. Ale právo osobního objevování a tvoření vám zůstává. I v hokeji pravidla bez osobní aplikace jsou mrtvá a vše je nakonec záležitostí společné souhry z potřeby přítomné chvíle. Je to věc osobní odpovědnosti vůči hře i týmu. Primadony jsou protivné.

Otec: Ale to je pořád jenom hezké povídání o ničem. Stojí v Písmu: *„Marnost nad marnost"*. (Kaz 1,2)

David X.: Ale jsou i jiná místa v Písmu a jedno je zrovna z pera mého jmenovce. Chvilku trpělivosti pro poněkud delší citát, ale vyplatí se to.

„Kdo je Bohem kromě Pána
a kdo je pevnou skalou kromě našeho Boha?
Bůh opásal mne odvahou
a zdokonalil mou cestu,
mým nohám dal hbitost jako nohám laní,
postavil mne na výšiny,
mé ruce vycvičil k boji
a mé paže k napínání bronzového luku.
A dals mi svůj záchranný štít
a tvá pravice mě podpírala
a tvá péče mě učinila mocným.
Mým krokům jsi otevřel širokou cestu
a nohy se mi nepodlamovaly.
Honil jsem a zajímal nepřátele své
a nevzdával jsem se, dokud jsem je nezdolal,
že už se nevzchopili, zlomil jsem jejich moc,
klesli mi k nohám." (Žalm 18,32-39.)

Syn: To se dá aktualizovat. I na hokej.

David X.: Zcela správně a logicky. Radost ze síly je správná, neboť síla je dar Boží.

Otec: To je pohanská interpretace Písma.

Strýček: S tímto rysem náboženství se setkávám poprvé.

David X.: Bohužel, ale naštěstí přece. Ale už není mnoho času do zavírání lokálu, a tak mi dovolte menší zorganizování naší debaty. Řeknu jednu větu, která je klíčem k tomu, co chceme vyřešit nebo aspoň ukázat přesvědčující důvody. Bylo církví prohlášeno: ctnosti pohanů jsou pravé ctnosti.

Otec: Nivelizujete křesťanství.

Strýček: To je voda na můj mlýn. Mně stačí být pohanem.

David X.: Trpělivost, neskákejte mi do řeči. Ještě to zní dále: ovšem bez lásky nejsou dokonalé.

Syn: Ale jsou otevřeny samy sebou pro lásku. Vlastně z ní vycházejí a k ní vedou.

David X.: Ty jsi hotový teolog Druhého Vatikánu.

Otec: Co tím chceš říci, ty moudrá hlavo? Víš vůbec, co tím chceš říci?

Syn: Nedělej ze mne omezence. I když je trénink, poctivý trénink, nutný pro dobrý hokej a i když jsou peníze nutné pro život týmu, plná radost je, jen když se hraje na prvním místě z hokejového elánu. Není-li tahle sportovní nezištnost na prvním místě, tak je to všechno nějak zoráno a pokřiveno.

David X.: Zcela správně, ani láska k Pánu Bohu to nesanuje. Bůh nic nepřeskakuje.

Strýček: To mi zní docela sympaticky. Čili může být i anarchie shora.

David X.: A kolik jí, bohužel, pro lidskou hloupost bylo v dějinách církve! Království Boží se nemusí bát žádné konkurence. Bůh je Bůh věcnosti a angažovanosti. Řekl Kristus: *„Ne kdo mi říká: «Pane, pane,» vejde do království nebeského, ale kdo plní vůli mého Otce."*

Syn: Auto neopravím dobrými a zbožnými úmysly.

Strýček: Ale potom by nebyla propast mezi sakristií a hřištěm.

David X.: Vždyť to také žádný opravdový křesťan netvrdí. Není propasti mezi světským a posvátným, jsou to jen různé hlubinné záběry jedné skutečnosti. A časově se musí vyjít od toho světského, nemá-li se budovat dům na písku. Křesťan se může dostat do nebe jen proto, poněvadž stojí na zemi.

Syn: Vidíte, dobře hraný hokej je oslava Boží. Výzbroj tedy bude.

Otec: Kluku mizerná, ty to všechno pleteš.

Strýček: Nemám rád, když je všechno na jedné hromadě. Nechte kostel kostelem a hřiště hřištěm.

David X.: Nikdo nic neplete. Jen dávám každou věc na její místo a hledáme místo pro každou věc a potom to v Kristu sjednocujeme.

Strýček: To je právě to ideologické násilí, ta anarchie shora.

Syn: Vždyť každá věc zůstává sama sebou, tak se nikomu neděje násilí.

David X.: Ale čas letí. Jistě uznáte, že když je něco skutečně dobré, tak je to samosebou oslava Boží.

Otec: Všechny věci nejsou dobré, jsou také věci indiferentní, lhostejné.

David X.: Ne, jen lidé dokážou být lhostejní. Věci jsou, buď pokud jsou, anebo jim něco chybí, a pak nejsou a jsou zlé.

Strýček: Nemohu si pomoci, pokud znám svého bratra, tak křesťanství je pro mne fádní lhostejnost. Netoužím být milován kvůli Pánu Bohu a být tak příležitostí pro konání dobrých skutků. To mne uráží.

David X.: Vždyť to také není křesťanské. Křesťanské je milovat druhého pro něho samého v Bohu. Ale už do toho musíme kousnout, co je vlastně ta oslava Boží. Za chvíli už bude zavírací hodina.

Syn: Tak to nějak, done Davide, shrňte, ten celý problém.

David X.: Jsou všichni pro?

Všichni: Samozřejmě ano, abychom mohli klidně spát.

David X.: Doufejme ale, že problémy se nemají zaspat a ráno na ně zapomenout. To zase ne. Půjdeme na to vědecky, a jak se říká, položíme status questionis anebo stav otázky, a ta zní: Je či může být hokej sám v sobě dobrá věc a oslava Boží? Co je to vlastně dobro a čím vzniká oslava Boží?

Strýček: Trochu příliš velké sousto.

David X.: Nepodceňujte člověka a tím ani sebe. Tedy první část otázky: jsou věci dobré samy sebou nebo jen svým určením bez ohledu k vlastní hodnotě?

Otec: Ne, hokej je nicotná záležitost a nanejvýš nějaký dobrý úmysl ji učiní hodnotnou.

Strýček: Dobré věci se nemají analyzovat, prostě jsou. Taková analýza zabíjí bezprostřední radost z hokeje a vůbec ze života.

Syn: Hokej jistě není nicotná věc, i když není všechno; ale platí hrát hokej pro hokej. Vím z klubu, jak to vypadá, když si rodiče vezmou do hlavy, že děti se mají stát hokejovými přeborníky, a kluka to prostě nebaví. I kdyby měl pro to sebelepší podmínky, otráví ostatní. Zato kdo má elán, tomu se už leccos promine, když někde kiksne.

Otec: Ne, hokej je nicota, dejte mi pokoj. Život je něco vážného, běží o věčnost.

Strýček: Ta jen kazí přítomnost pozemského života.

David X.: Jistě běží o věčnost, ale jak se člověk stává dobrým a jak dosahuje věčnosti?

Otec: Plněním vůle Boží.

Syn: To ale chodíme dokola. Auto nespravím dobrými a zbožnými úmysly, nýbrž solidní prací. Řekl Michelangelo: Nic nás nepřibližuje Bohu tak blízko, jako touha udělat dokonalé dílo, neboť Bůh je dokonalost.

Otec: Ty toho, kluku, nějak moc víš. Skutečně víc, než pravidla hokeje.

David X.: Proto další otázka: jsou dobré skutky samy sebou oslavou Boží, nebo je třeba mít vyslovený úmysl z nich udělat oslavu Boží?

Syn: To je sice dobré, ale není to nutné. Věci jsou přece Boží, a jsou-li, jsou oslavou Boží.

Strýček: To mi zní sympaticky, že Bůh hovoří věcmi a je jimi oslavován. Že David, váš jmenovec, se radoval ze síly, to byla oslava Boží a hokej je taková oslava síly a lidského důvtipu.

Syn: A proto je to oslava Boží.

Strýček: Ale proč k tomu potřebujete Krista?

David X.: Aby tomu dal poslední smysl. Hokej nevěřícího a věřícího má být stejně dobrý hokej, a přece ten hokej jaksi touží se zdůvodnit a to mu v plnosti přichází jen skrze Krista. Pavel řekl: *„Co vy neznajíce ctíte, já vám zvěstuji"* (Sk 17,23).

Strýček: Tedy hokej už sám sebou patří do království Božího.

David X.: Doufám, že po tom, co jsme si zde řekli, se vám to nejeví nikterak nesmyslné, i když to všechny nepřesvědčí, a že se tím – a to je to hlavní – hokeji nikterak neuškodí.

Otec: Potom ale hrozně zplošťujete lidem křesťanství, když jim tak demagogicky posvěcujete jejich docela všední a ploché zájmy.

Syn: Kde je oprávněná láska, není plochosti a všednosti. Je jen radost z dobré věci.

David X.: Někteří lidé a křesťané si myslí, že usilují o dokonalost, a jsou vlastně jen snobi. Bůh nechce, abychom šli do věčnosti extra cestami, nýbrž svými všedními životy; a někdy se ovšem může stát, že to hodně komplikuje život. Hrdinství a dokonalost se nero-

dí z touhy po dokonalosti a hrdinství (z toho se rodí jenom karikatura), ale z lásky k věcem, lidem a Bohu. Bůh nechce, abychom šli k němu do věčnosti útěkem ze světa s pohrdáním světem, ale láskou ke světu.

Otec: Vy ale takhle falšujete kříž!

David X.: Jsou jistě ještě jiné aspekty skutečnosti. Už jsme na ně trochu narazili. Jsou chvíle, kdy hrát hokej se může skutečně stát zradou na životě, na všem dobrém; ale to jsou situace nenormální. Mám-li současně auto i chleba, obojí je dobré, ale nemám-li co jíst, k čemu je mi auto? Kříž však nemá smysl sám v sobě, jen jako cesta k vítězství a k životu.

Syn: Jistě tvrdost tréninku a bezohlednost našich trenérů by byly něco protivného a nesnesitelného bez nutného vztahu k úspěchu ve hře. Jen podivíni by si v tom libovali.

Strýček: Kupodivu, done Davide, docela jste mi dal přesvědčující důvody, že hokej jako hokej je vlastně nebo může nebo má se stát příchodem Božího království už zde na zemi. Právě to „na zemi", to je to, co hájím z lásky k této zemi.

David X.: Království Boží neustále přichází mezi nás, v každém dobrém skutku, v každé dobré věci; a hokej patří mezi ně.
Ale už se zavírá. Platit, pane vrchní. Tak co, hlavo rodiny, bude výzbroj pro syna pod stromeček?

Otec: To se ještě poradíme s maminkou.

Syn: Tak to je vyhráno. Maminka mi fandí. Je hrdá na moje hokejové úspěchy. Děkuji, done Davide, vyhráli jsme, výzbroj bude.

David X.: Hlavně, že vyhrála sláva Boží.

Strýček: A člověk přitom nepřišel zkrátka.

Všichni: Zaplaceno, dobrou noc.

KARMEL
ČASOPIS PRO DUCHOVNÍ ŽIVOT
Vydává Českomoravská generální delegatura řádu karmelitánů v Kostelním Vydří.
Odpovědný redaktor P. Gorazd Cetkovský O.Carm.
ISSN - KARMEL 1210 - 499X
Podávání novinových zásilek povoleno Českou poštou s. p., ředitelstvím odštěpného závodu Jižní Čechy v Českých Budějovicích, j. zn.: P - 1911 / 97 ze dne 9. dubna 1997.
Evidenční číslo: MK ČR E 13791

Starší čísla časopisu najdete na www.karmel.cz